

Ortaöğretimde Adalet Alanı Olan Mesleki Eğitim Talebini Etkileyen Etkenlerin İncelenmesi

Exploration of the Factors Affecting Vocational Education Demand of Justice in Secondary Education

Somayyeh Radmard
İstanbul Aydın Üniversitesi
somayyehradmard@aydin.edu.tr

Belgin Dönmez Özbaran
İstanbul Aydın Üniversitesi
belginozbaran@hotmail.com

Alıntılama: Radmard, S. & Dönmez Özbaran, B. (2018). Ortaöğretimde adalet alanı olan mesleki eğitim talebini etkileyen etkenlerin incelenmesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 2 (1), 1-15.

Geliş tarihi:
3 Aralık 2017
Kabul tarihi:
9 Ocak 2018

Sorumlu yazar:
Somayyeh Radmard
somayyehradmard@
aydin.edu.tr

© 2018 UEAD.
Bütün hakları saklıdır.

Öz: Bu çalışmanın amacı adalet alanı olan meslek liselerinin öğrenci profillerini ve öğrencilerin bu tür okulları tercih etme nedenlerini ortaya koymaktır. Araştırmanın evrenini 2014-2015 öğretim yılında İstanbul ilinde adalet alanı olan meslek liselerinde öğrenim gören öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem ise Beylikdüzü, Büyükçekmece, Kadıköy, Güngören, Bakırköy ilçelerindeki adalet alanı olan meslek liselerinde öğrenim gören 490 öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrencilerin mesleki eğitim taleplerini etkileyen etkenleri ortaya koymak için beşli likert türü ölçek kullanılmıştır. Adalet alanı olan meslek liselerine talebi etkileyen etkenlerin belirlenmesinde; aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde, frekans gibi betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Ayrıca, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve t testi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar; katılımcıların adalet alanı meslek liselerini kendi bireysel tercihleri ile birlikte, anne-babanın iş ve eğitim durumu ve ailenin gelir düzeyine bağlı olarak tercih ettiklerini göstermektedir.

Anahtar sözcükler: *Adalet alanı olan meslek lise, eğitim talebi.*

Received:
3 December 2017
Accepted:
9 January 2018

Corresponding author:
Somayyeh Radmard
somayyehradmard@
aydin.edu.tr

© 2018 UEAD.
All rights reserved.

Abstract: The aim of this study was to determine the profiles of the students of justice vocational high school. The students studying at justice vocational high schools in İstanbul in academic year 2014-2015 have been selected as the investigated population of this survey. In this study five likert type scale was used to present the factors that affects the demand for religious high schools by permission, but some parts were shifted, the scale's validity and reliability were confirmed again for the purpose of this study. The data were first explained in terms of their frequency, percentage, mean and standard deviation then they were analyzed by adopting t-test technique. According to the findings of this study, students demand for justice vocational high school was affected by their individual choice, their parents business and educational status, income level of the family.

Keywords: *justice vocational high school, demand for education.*

1. Giriş

Bir toplumun gelişmişlik düzeyi üretim seviyesi ile doğru orantılıdır. Yani üreten toplumlar gelişmiş sayılır (Parasız, 1997). Üretimden kastedilen sadece mal ve ürün üretimi değil kültür, sanat, edebiyat, sağlık, adalet, fikir, proje ve eğitim gibi bir toplumda ihtiyaç duyulan her hizmetin üretimidir (Barro & Robert, 1991). Dünyadaki gelişmiş toplumlara bakıldığında; bu alanların tamamında güçlü oldukları görülmektedir. İyi, kaliteli ve nitelikli ürün ve hizmet üretmek ancak yetişmiş, nitelikli işgücü ile mümkündür. Yeterli bilgi, birikim ve donanıma sahip nitelikli işgücü yetiştirmek ise mesleki eğitim kurumları sayesinde gerçekleşir. Sanayi ile okulun hem uyumlu hem de amaç birliği sağlayacak doğrultuda eğitim veren kurumlar mesleki eğitim kurumlarıdır. (Binici & Arı, 2004; Radmard, 2015). Sektörlerin ara eleman ihtiyacı bu sayede karşılanır. Mesleki eğitim, ülkenin iyi eğitilmiş ve nitelikli işgücünü piyasaya kazandıran dolayısıyla hem bireyin hem de toplumun refahına önemli katkıda bulunan kurumlardır (Külahçı & Kazu, 1993). Bir başka deyişle; mesleki ve teknik eğitim, piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda ihtiyaç duyulan nitelikli işgücünü eğitmek ve yetiştirmek, ayrıca da yükseköğretime geçiş için gerekli temel eğitimi vermektir.

İstikrarlı bir ekonomik kalkınma ve rekabet için, tüm kaynakların aktif ve etkin olarak kullanılması gerekmektedir. Bu süreçteki en önemli faktör ise nitelikli işgücüdür. İnsan faktörünün bu süreçte yeterli ve etkin olabilmesinin temelinde de insana yapılan yatırım ve eğitim ile var olan niteliğinin yükseltilmesi, geliştirilmesi yatmaktadır. Eğer bu sağlanamamış ve gerekli nicelik ve nitelikte işgücü oluşturulamamış ise kalkınma ve rekabet gücü elde etmede beklenen gelişme sağlanamaz (Wheeler, 2001). Mesleki eğitim, bireylere hayatlarını kazanmaları için belirli bir meslek alanına ilişkin, bilgi beceri alışkanlıklarını kazandıran ve bireylerin kabiliyetlerini çeşitli yönleriyle geliştiren bir eğitim süreci olarak tanımlanabilmektedir (Şahin & Fındık, 2008). Diğer bir ifadeyle, mesleki eğitimin amacı toplumun hedefleri ve iş çevrelerinin talepleri doğrultusunda bireylere belli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve uygulama yeterliliklerinin kazandırılmasıdır (Çelik, 2013).

Mesleki eğitim; ülkedeki büyüme ve kalkınmanın hızlandırılması, istihdamın artırılması ve o ülkenin rekabet gücünün yükselmesi açısından oldukça önemlidir. Ülkelerin kalkınmasında ve gelişmesinde sanayileşmenin temel unsuru olan bilgi, beceri ve alışkanlıklara sahip kalifiyeli insan gücünün yerleştirilmesinde çok önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü kalifiye elemanların bilgi ve becerisi, ekonomik başarı ve kalkınmanın da temeli durumundadır (Gezgin & Hoşgörür, 2005). Bu çerçevede özellikle iş dünyasının (sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinin) ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün eğitimi ve yetiştirilmesinde mesleki ve teknik eğitim kurumları çok büyük bir öneme sahip olmaktadır (Uçar & Özerbaş, 2013). Mesleki Eğitim veren kurumlar; ülkenin iyi eğitilmiş ve nitelikli iş gücünü piyasaya kazandıran, dolayısıyla hem birey hem de toplumun refahına çok önemli bir katkıda bulunan kurumlardır. Kalkınma ve büyümenin temeli eğitim, eğitimin en önemli unsuru ise insan kaynağıdır. Bu temel kaynağın nitelikli ve etkin olması, ekonomiye olumlu katkılar sağlamaktadır. Bu anlamda mesleki ve teknik eğitim, bireyin istek ve yetenekleri doğrultusunda, iş gücü piyasasının gereksinim duyduğu yeterlilikleri kazanmış, uyum sağlayabilecek insangücünü yetiştirmektedir (Doğan, 1983; Taymaz, 1983). Dolayısıyla bireyin yaptığı böylesi bir seçim, aynı zamanda ona, eğitime ve piyasada sunulan yetiştirme hizmetlerine yönelik bireysel eğitim isteminin yönünü ortaya koyar (Ünal, 1996; Radmard, 2017). Bireysel eğitim istemi ile iş gücü piyasasının eğitim istemi arasında kesin bir ayrım çizgisi koymak zordur.

Kuşkusuz, iş gücü piyasası koşulları bireylerin eğitim üzerinde ekili olmakla birlikte, bireylerin eğitim istemlerini yalnızca ekonomik koşullara indirgemek doğru değildir. Çünkü bireysel eğitim istemini etkileyen başka etkenler de bulunmaktadır (Tural, 1994; Soysal & Radmard, 2017). Bu etkenler; öğrencinin kişisel özellikleri, öğrencinin yetenek ve başarı durumu, ailesinin görüşü, öğrencinin istediği işin veya programın nitelikleri, işe girme ve devam edebilme koşulları, mesleki yönlendirme ve yükseköğretime devam etme durumu olmak üzere öne çıkanlardır (Kam, 2013). Literatürde mesleki ve teknik ortaöğretim okulları ile ilgili araştırmalar incelendiğinde; Düşük sosyo-ekonomik düzey veya dezavantajlı grup (düşük akademik puan, okullar arası kalite farkı, ebeveyn öğrenim durumu) olarak nitelendirilen öğrencilerin işgücüne katılımını sağlamak amacıyla meslek liselerinde öğrenim gördüğü (Bowles & Gintis, 1976; ERG, 2009; Harris, Simons & Maher, 2009; Yılmaz, 2007) çeşitli raporlarda belirtilmiştir.

Özkan (1991), “Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Durumları ve Okulları Seçişlerinde Rol oynayan Unsurlara İlişkin Mukayeseli Bir Çalışma” adlı araştırmasında; öğrencilerin çok çocuklu ailelerden geldikleri, daha çok işçi, memur, çiftçi ve serbest meslek sahibi kişilerin çocukları olduklarını ortaya koymuştur. Yine anne ve 13 babanın eğitim durumlarına bakıldığında çok büyük bir kısmının ilkokul mezunu ya da tahsil yapmamış olduğu belirlenmiştir.

Barutçu (1994),“Ticaret Turizm Meslek Liselerine Olan Bireysel Talebi Etkileyen Etkenlerin İncelenmesi” konulu araştırmasında; araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunu kız öğrencilerin oluşturduğunu, öğrencilerin ortaokul diploma notlarının iyi ya da pekiyi dereceli olduğunu, öğrencilerin ailelerinin çoğunluğunun orta gelire sahip olduğunu, öğrencilerin tamamına yakınının yüksek bir iş bulma beklentisi içinde olduğu, annesi lise ya da üniversite mezunu ve babası üniversite mezunu olan öğrenciler ile babaları yüksek düzeyde görevli olan öğrencilerin bu okulları en çok mesleğe ilgi duydukları için seçtiklerini sonuçlarını elde etmiştir. Mutaf (1995),“Endüstri Meslek, Teknik, Anadolu Meslek, Anadolu Teknik Liseleri’ne Olan Eğitim Talebini Etkileyen Etkenlerin Belirlenmesi” adlı araştırmasında mesleki ve teknik liselerde birinci sınıflarda öğrenim görmekte olan öğrencilerin bu liselere olan bireysel istemlerini etkileyen faktörleri belirlemeye çalışmıştır. Öğrencilerin bu okulları tercih etmesinde etkili olan faktörler ekonomik, toplumsal ve bireysel olarak belirlenmiştir. Meslek okulu öğrencilerinin çoğunluğunun erkek öğrencilerden oluştuğu, meslek okuluna ve meslek dallarına ilginin olumlu düzeyde olduğu, öğrencilerin ailelerinin orta gelirli olduğu, anne ve babalarının eğitim durumlarının düşük olduğu, annelerin çoğunluğunun ev hanımı babaların ise işçi olduğu ve öğrencilerin çoğunluğunun orta büyüklükte ailelerden geldiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu araştırmanın en önemli sonuçlarından biri ilköğretimin ikinci kademesinde var olması gereken yönlendirme sisteminin olmamasına dikkat çekmesidir. Böyle olmakla birlikte araştırma sonucunda öğrencilerin seçtikleri meslek ile ilgili beklentileri olumlu bulunmuştur.

Aypay (2003), “Lise Kapısındaki Zor Tercih: Öğrencilerin Genel Liseleri veya Meslek Liselerini Tercih Etmelerine Yol Açan Faktörler Üzerine Bir Araştırma” adlı makalesinde Çanakkale ilinde 866 lise birinci sınıf öğrenci üzerinde yaptığı araştırmada ortaokul (6-8. sınıf) öğrencilerinin genel liseleri veya meslek liselerini tercih etmelerine yol açan faktörlerin analiz etmiştir. Cinsiyet, sosyo-ekonomik statü, akademik başarı, kırsal/kentsel hayat yaşama ve bunun yanında okul tercihlerine velinin katılma derecesi bağımsız değişkenler olarak kullanmıştır. Bu değişkenler açısından bakıldığında genel lise öğrencileri ve meslek lisesi öğrencileri arasında açık bir fark görülmüştür. Çalışma aynı zamanda velinin müdahalesinin akademik başarı üzerinde

dolaylı bir etkisinin olabileceğini göstermiştir. Genel anlamda çalışmada öğrencinin tercihleri üzerinde veli müdahalesinden daha fazla statü elde etme faktörlerinin daha önemli olduğu bulunmuştur. Ayrıca beklentilerin aksine kırsal kesimden gelen öğrencilerin genel liseleri daha çok tercih ettiğini tespit etmiştir. Çanakkale ilinde endüstrinin eksikliğinin öğrencilerin meslek liselerini tercih etmemelerinde etken olabileceğini belirtmektedir.

Bishop ve Mane (2004), ortaokul öğrencilerine lise seviyesinde mesleki eğitime devam etme imkânı sağlanmasının, mezuniyet oranları ve mezuniyet sonrası kazanç üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Uluslararası verilerin analizi sonucunda mesleki eğitim programlarında yüksek oranda ortaokul öğrencisi barındıran ülkelerin mesleki eğitime devam etme ve mezuniyet oranlarının daha yüksek olduğunu belirtmektedirler. 12 yıllık verilerin analizi sonucunda lise öğreniminde zamanlarının yaklaşık altıda birini mesleki eğitim derslerine ayıranların, mezuniyeti takip eden bir yıl içerisinde % 12 daha fazla ve sonraki yedi yıl içerisinde % 8 den daha fazla kazanç elde ettiklerini bulmuşlardır. Bu değerlendirme yapılırken 8. sınıftaki tutum ve kabiliyetleri, aile alt yapısı ve liseye devam durumu sabit tutulmuştur. Bu sonuçların ortaokul sonrası liseye devam öğrenciler için geçerlidir.

Yukarıda belirtilen açıklamalardan yola çıkarak, Türkiye’deki mesleki ve teknik eğitime dikkat çekmek, adalet alanı olan meslek liselerinin öğrenci profilleri ve diğer meslek liseleri arasındaki yerini belirlemek ve öğrencilerin bu tür okulları tercih nedenlerini ortaya koymaktır. Bu çerçevede aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

- 1- Adalet alanı olan meslek liselerine olan eğitim talebini etkileyen etmenler nelerdir?
- 2- Adalet alanı olan meslek liselerine olan eğitim talebini etkileyen etmenlere ilişkin öğrenci görüşleri, okulun özellikleri, çevresel etki ve kişisel etki boyutlarına göre değişmekte midir? Adalet alanı olan meslek liselerine olan eğitim talebi etkileyen etmenlere ilişkin görüşler, kişisel değişkenlere (Cinsiyet, yaş, aile geliri,, anne iş durumu, baba iş durumu, anne meslek, baba meslek, anne eğitim, baba eğitim ve ailenin gelir düzeyi, yaşamını geçirdiği yerleşim birimi) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2.Yöntem

Bu bölümde; araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama aracı, uygulama ve verilerin çözümlenmesi açıklanmıştır.

2.1 Araştırma Modeli

Araştırma, ortaöğretimde meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin, kişisel, eğitim, sosyal ve ekonomik özellikleri ile adalet alanı eğitimi tercih sebepleri ve erişim şekilleri, buradaki eğitim faaliyetleri, , konu ile ilgili genel ve geleceğe yönelik düşünceleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma betimsel tarama modelindedir. Bununla birlikte, metodolojik açıdan, araştırmanın bazı sorularının yanıtlanması için doküman analizi, bazı sorular için de ölçek metodundan yararlanılmıştır. Bu nedenle araştırma, çoklu veri toplama tekniği kullanılan bir tarama modeli olarak da görülebilir. Karasar (2005) geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan tarama yaklaşımında araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesnenin, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışıldığını ve onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabasının gösterilmediğini belirtmektedir. Yıldırım ve Şimşek’e (2008) göre,

betimsel model, konunun hâlihazırdaki durumu araştırılarak incelemenin değişkenler arasındaki ilişkinin değiştirilmeden yapılmasıdır. Bu araştırma modeline göre elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2014-2015 öğretim yılında İstanbul'daki adalet alanı olan meslek liselerinde öğrenim gören öğrencileri kapsamaktadır. Bu liseler Beylikdüzü, Büyükçekmece, Kadıköy, Güngören, Bakırköy ilçelerinde bulunmaktadır. Çalışma adalet alanı olan meslek liselerinde öğrenim gören 490 öğrenci ile yapılmıştır. Bu nedenle çalışmada örneklem almak yerine, çalışma evreninin tamamına ulaşılması yoluna gidilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin özellikleri Tablo 1'de verilmiştir. Araştırmaya katılanların %36,8 i erkek, %63,2 si kızlardan oluşmaktadır. Katımcıların yaş dağılımını incelediğimizde katılanların %70,3 ü 14-16 yaş aralığında, %29,7 si 17-19 yaş aralığındadırlar. Annelerin eğitim durumu incelendiğinde; %35,4 ünün ilkökul mezunu, %23,9 unun ortaokul mezunu, %29,7 sinin lise ve dengi okul mezunu olduğu görülmektedir. %2 sinin okur yazar değil, %2,7 sinin okur yazar, %2,5 unun iki yıllık yüksek okul mezunu, %3,9 unun dört yıllık fakülte/yüksek okul mezunu olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılanların babalarının eğitim durumu incelendiğinde; %25,6 sının ilkökul mezunu, %25,6 sının ortaokul mezunu, %37 sinin lise ve dengi okul mezunu olduğu görülmektedir. %0,8 sinin okur yazar değil, %0,6 sının okur yazar, %3,9 unun iki yıllık yüksek okul mezunu, %5,3 ünün dört yıllık fakülte/yüksek okul mezunu, %1,2 sinin yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %76,3 ünün annesi ev kadını, %11,2 si özel sektörde işçi, %4,5 u esnaf, %2 si kamu kuruluşunda işçi, %2,2 si serbest meslek sahibi, %2,2 si memur, %0,4 ü iş kadını, %1 i başka meslek sahibidir. Tablo 7'de araştırmaya katılan öğrencilerin babasının %27,4 ü özel sektörde işçi, %6,3 ü memur, %5,1 i kamu kuruluşunda işçi, %19,2 si, esnaf, %5,7 si iş adamı, %12,3 ü serbest meslek sahibi, %2,9 u işsiz, %20,7 si başka mesleklere sahiptir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyi incelendiğinde; %1 inin 0-600 TL ve daha az, %18 inin 601-900 TL, %27,6 sının 901-1500 TL, %31,7 sinin 1501-2500 TL, %26,6 sının 2500-4000 TL., %9,4 ünün 4000 TL ve üstü gelirleri olduğu görülmektedir. Tablo 11'de araştırmaya katılan öğrencilerin anne ve babalarının yaşamının büyük çoğunluğunu geçirdiği yerleşim birimi incelendiğinde; %1,6 sının köyde, %9+0,2 sinin beldede, %1 inin ilçe merkezinde, %6,7 sinin il merkezinde, %0,4 ünün yurt dışında yaşamını geçirdiği görülmektedir.

Tablo 1 Öğrencilerin Demografik Özellikleri

		N	%
Cinsiyet	Kız	309	63,2
	Erkek	180	36,8
	Toplam	489	100
Yaş	14-16	344	70,3
	17-19	145	29,7
	Toplam	489	100
Anne Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	10	2,0
	Okur yazar	13	2,7
	İlkokul mezunu	173	35,4
	Ortaokul mezunu	117	23,9
	Lise ve dengi okul mezunu	145	29,7
	İki yıllık yüksek okul mezunu	12	2,5
	Dört yıllık fakülte/yüksek okul mezunu	19	3,9

	Toplam	489	100
Baba Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	4	0,8
	Okur yazar	3	0,6
	İlkokul mezunu	125	25,6
	Ortaokul mezunu	181	37,0
	Lise ve dengi okul mezunu	19	3,9
	İki yıllık yüksekokul mezunu	26	5,3
	Dört yıllık fakülte/yüksekokul mezunu	6	1,2
	Toplam	489	100
Anne mesleği	Ev kadını	373	76,3
	Kamu kuruluşunda işçi	10	2,0
	Özel sektörde işçi	55	11,2
	Memur	11	2,2
	Esnaf (bakkal, kırtasiyeci, konfeksiyoncu vb).	22	4,5
	İş kadını (fabrika sahibi)	2	,4
	Serbest meslek (avukat, mühendis, doktor)	11	2,2
	Başka	5	1,0
	toplam	489	100
Baba mesleği	Kamu kuruluşunda işçi	27	5,5
	Özel sektörde işçi	134	27,4
	Memur	31	6,3
	Esnaf (bakkal, kırtasiyeci, konfeksiyoncu vb).	94	19,2
	İş adamı (fabrika sahibi)	28	5,7
	Serbest meslek (avukat, mühendis, doktor vb.)	60	12,3
	işsiz	14	2,9
	Toplam	101	20,7
		489	100
Aile Gelir Düzeyi	600 TL ve daha az	5	1,0
	601-900 TL	18	3,7
	901-1500 TL	135	27,6
	1501-2500 TL	155	31,7
	2500-400 TL	130	26,6
	4000 TL ve üstü	46	9,4
	Toplam	489	100
Yaşamını geçirdiği yer	Köy	8	1,6
	Belde	441	90,2
	İlçe merkezi	5	1,0
	İl merkezi	35	6,11
	Toplam	489	100

2.3 Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada, Altunsaray'ın (2000) imam hatip liselerine istemi etkileyen etmenleri ortaya koymak için geliştirmiş olduğu beşli Likert türü ölçek izin alınarak kullanılmış, bazı bölümleri değiştirilerek, güvenilirlik ve geçerliliği yeniden hesaplanmıştır. Ölçek, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, anne ve eğitim durumu, mesleği, yaşadıkları bölge gibi öğrenci ve ailenin sosyo-ekonomik, kültürel özelliklerini belirlemeye yönelik maddeler yer alırken, ikinci bölümde ise öğrencilerin adalet alanı olan meslek liselerini tercih etmelerini etkileyen etkenleri belirlemeye yönelik 24 madde bulunmaktadır.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; okulun özellikleri, kişisel etki ve çevre etkisi olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek; beşli Likert olup hiç katılmıyorum, çok az katılıyorum, kısmen katılıyorum, tamamen katılıyorum ve büyük ölçüde katılıyorum biçiminde

yanıtlanmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarından alınan puan toplamı arttıkça etki artmaktadır. Ölçeğin alt ölçeğinin yapı geçerliliği için faktör analizi (Temel Bileşenler Analizi) tekniği uygulanmıştır. Güvenilirlik çalışmaları içinde, iç tutarlılık yaklaşımı olan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı uygulanmıştır. Ayrıca her bir maddenin ayırt ediciliğine madde-toplam korelasyonları hesaplanarak bakılmıştır (Balcı, 1995; Büyüköztürk, 2002). Yapılan güvenilirlik ölçeği popülasyonu temsil etmesi için seçilen örneklemin popülasyonu ne kadar temsil ettiğini gösterir. Sonuçların güvenilirliği rakamsal olarak Cronbach's Alpha (α) olarak gösterilir ve buna göre değerlendirilir (Kalaycı, 2009). Alfa katsayısı 0.00-0.40 ise ölçek güvenilir değil; 0.40-0.60 ise ölçeğin güvenilirliği düşük; 0.60-0.80 ise ölçek oldukça güvenilir; 0.80-1.00 ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçek şeklinde ifade etmektedir (Kalaycı, 2009). Alfa değeri 0 ile 1 arasında değer alır ve kabul edilebilir bir değer 0.70 olması arzu edilir. Ancak bu değer inceleme türü araştırmalarda 0.50'ye kadar makul kabul edilebileceği de öngörülmektedir (Altunışık v.d., 2005: 115-116). Öğrencilerin adalet alanı meslek lisesini tercih etme sebeplerini değerlendirme ölçeğine ilişkin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı $r = 0.88$ olarak hesaplanmıştır ($p < 0,01$). Bu bulgular ölçeğin güvenilir olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

2.4.Verilerin Çözümlemesi

Adalet alanı olan meslek liselerine talebi etkileyen etkenlerin belirlenmesinde, aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde, frekans gibi betimsel istatistiklerden yararlanılacaktır. Ayrıca Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve t testi kullanılacaktır.

Araştırmanın amaçlarından bir bölümü ölçek sorularına verilen yanıtlardan yola çıkarak görüşlerin betimlenmesi yoluyla yanıtlanmıştır. Verilerin analizi amacıyla ölçek sorularına verilen yanıtların frekansları, yüzdeleri, ortalama, standart sapma t-test, ANOVA analizi uygulanmıştır. Veriler elektronik ortamda SPSS 13,0 istatistik paket programıyla çözümlenmiştir ve bulgular ilgili alan yazın taraması bağlamında yorumlanmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgular aşağıda sırasıyla ele alınmıştır. İlk önce kız meslek liselerine olan bireysel eğitim istemlerini etkileyen etmenlere yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir . Tablo 2’de ise öğrencilerin adalet meslek lisesini tercih etme sebeplerine ilişkin görüşlerinin, ölçeğin her bir maddesine göre dağılımları yer almaktadır. Tablo 2’de görüldüğü gibi, öğrencilerin adalet alanına olan eğitim tercihleri üzerinde en yüksek ortalamaya sahip olan maddeler; böyle bir okulu bitirmenin gelecek yaşantıda (sosyal mevki, ekonomik kazanç, işe kolay girme vb.) avantajlar sağlayacak olması” (Ort.=3,5235) ifadesidir. Öğrencilerin adalet alanı meslek liselerine olan eğitim tercihleri üzerinde en düşük ortalamaya sahip madde (Ort.=1,8855) ise “komşularımızın yönlendirilmesi” ifadesidir.

Tablo 2. Öğrencilerin Adalet Meslek Lisesini Tercih Etme Sebeplerine İlişkin Görüşlerinin, Ölçeğin Her Bir Maddesine Göre Dağılımı

	N	Ort	SS
Böyle bir okulu bitirmenin gelecek yaşantıda (sosyal mevki, ekonomik kazanç, işe kolay girme vb.) avantajlar sağlayacak olması	489	3,5235	1,29151
Kendi kişisel kararım	489	3,5133	1,33993

Bu okulu bitirenlerin yükseköğretime sınavsız geçiş hakkı kazanması	489	3,3804	1,31764
Bilgi ve becerilerime en uygun okul olması	489	3,1902	1,19537
Sınıf mevcutlarının az olması	489	3,1697	1,27308
Bu okulun öğretmenlerinin çok nitelikli olması	489	3,0429	1,31206
Bu okul bitirince hemen işe başlayacağıma inandığım için	489	2,8834	1,33087
Bu okulda diğer okullardan daha nitelikli öğretim yapılması	489	2,8691	1,29914
Bu okulda çok disiplinli bir eğitim verilmesi	489	2,8364	1,28907
Hem çalışıp hem okuma olanağı sağlaması	489	2,8323	1,37770
Bu okulların fiziksel donanımının çok iyi olması	489	2,8016	1,38623
Devletin bu tür eğitime verdiği önem yaptığı teşvik	489	2,7566	1,24140
Zabıt kâtipliği mesleğinin çok saygın ve statüsünün yüksek bir meslek olması	489	2,5501	1,19513
Anne veya babamın tercihi	488	2,5410	1,33749
Zabıt kâtipliği mesleğini çok sevdiğim için	489	2,3497	1,14448
Oturduğum yere çok yakın olması	489	2,3129	1,34525
Çevremizde bu okuldan mezun kişilerin olması	489	2,2168	1,31435
Bir önceki okuldaki öğretmenlerimin tercihi	489	2,1350	1,29397
Ailemin bütçesinin sadece bu okulda öğrenim görmeme uygun olması	489	2,0675	1,22706
Bu okulda okuyanlara parasal ve sosyal yardımlar yapılması	489	2,0082	1,21464
Arkadaşlarımın çoğunun bu okula gitmesi	489	1,9182	1,15298
Komşularımızın yönlendirilmesi	489	1,8855	1,18701

Adalet mesleki liselerine olan eğitim talebini etkileyen etkenlere ilişkin öğrenci görüşlerinin ölçeğin her boyutunda öğrencilerin cinsiyetine göre t testi sonuçları

Tablo 3'te öğrencilerin adalet mesleki liselerine yönelik tercihlerini etkileyen etkenlerine ilişkin öğrenci görüşlerinin, ölçeğin her bir boyutunda öğrencilerin cinsiyet durumuna göre t testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 3. Adalet meslek lisesini tercih Etme Sebepleri ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişki

	N	Ort.	SS	T	P
Kız	309	2,6621	,59098	-,416	,001
Erkek	180	2,6891	,83977		

Tablo 3'te adalet meslek lisesini tercih Etme Sebepleri ile Cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiyi araştırmak için yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda ($p=0,001<0,05$) olduğundan adalet meslek lisesini tercih Etme Sebepleri ile Cinsiyet değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Erkek öğrencilerin adalet meslek lisesini tercih Etme Sebepleri puan ortalamaları kızlardan daha yüksektir.

Tablo 4'te öğrencilerin adalet mesleki liselerine yönelik tercihlerini etkileyen etkenlerine ilişkin öğrenci görüşlerinin, ölçeğin her bir boyutunda öğrencilerin yaş durumuna göre t testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 4. Adalet meslek lisesini tercih etme sebepleri ile yaş değişkeni arasındaki ilişki

	N	Ort.	SS	P	T
14-16	344	2,6760	,68538	,817	,194
17-19	145	2,6627	,71076		

Tablo 4’de adalet meslek lisesini tercih etme sebepleri ile yaş değişkeni arasındaki ilişkiyi araştırmak için yapılan bağımsız örneklem t test sonucunda ($p=0,194>0,05$) olduğundan adalet meslek lisesini tercih etme sebepleri ile yaş değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5’de öğrencilerin adalet mesleki liselerine yönelik tercihlerini etkileyen etkenlerine ilişkin öğrenci görüşlerinin, ölçeğin her bir boyutunda öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre t testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 5. Adalet Meslek Lisesini Tercih Etme Sebepleri ile Anne Eğitim Durumu Değişkeni Arasındaki İlişki

	N	Ort.	SS	F	P
Okur-Yazar Değil					
Okur-Yazar	13	2,4021	,64812	1.783	0,101
İlkokul Mezunu	173	2,5833	,65190		
Ortaokul Mezunu	117	2,7669	,72092		
Lise Ve Dengi Okul Mezunu	145	2,7260	,65785		
İki Yıllık Yüksekokul Mezunu	12	2,9318	,96783		
Dört Yıllık Fakülte/Yüksekokul Mezunu	19	2,6124	,85982		
Total	489	2,6721	,69230		

Tablo 5’de adalet meslek lisesini tercih etme sebepleri ile anne eğitim durumu değişkeni arasındaki ilişkiyi araştırmak için yapılan anova analizi sonucunda ($p=0,101>0,05$) olduğundan adalet meslek lisesini tercih etme sebepleri ile anne eğitim durumu değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 6 ’de öğrencilerin adalet mesleki liselerine yönelik tercihlerini etkileyen etkenlerine ilişkin öğrenci görüşlerinin, ölçeğin her bir boyutunda öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre t testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 6. Adalet Alanı Olan Meslek Lisesini Tercih Etme Sebepleri ile Baba Eğitim Durumu Değişkeni Arasındaki İlişki

	N	Ort.	SS	F	P
Okur-Yazar Değil	4	2,6136	,20497	,358	,926
Okur-Yazar	3	2,4242	1,27381		
İlkokul Mezunu	125	2,6669	,72322		
Ortaokul Mezunu	125	2,6622	,65536		

Lise Ve Dengi Okul Mezunu	181	2,6713	,68940
İki Yıllık Yüksekokul Mezunu	19	2,8182	,80489
Dört Yıllık Fakülte/Yüksekokul Mezunu	26	2,6136	,58821
Yüksek Lisans Mezunu	6	2,9621	1,03189
Total	489	2,6721	,69230

Adalet alanı olan meslek lisesini tercih etme sebepleri ile baba eğitim durumu değişkeni arasındaki ilişkiyi araştırmak için yapılan anova analizi sonucunda tablo 6’da görüldüğü gibi ($p=0,926>0,05$) olduğundan adalet alanı olan meslek lisesini tercih etme sebepleri ile baba eğitim durumu değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır. Tablo 7’de öğrencilerin adalet mesleki liselerine yönelik tercihlerini etkileyen etkenlerine ilişkin öğrenci görüşlerinin, ölçeğin her bir boyutunda öğrencilerin annelerinin mesleki durumuna göre t testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 7. Adalet alanı olan meslek lisesini tercih etme sebepleri ile Anne mesleği değişkeni arasındaki ilişki

	n	Ort.	SS	F	p
Ev kadını	373	2,6880	,69283	1,223	,288
Kamu kuruluşunda işçi	10	2,4636	,85624		
Özel sektörde işçi	55	2,6537	,62700		
Memur	11	2,6818	,61958		
Esnaf (bakkal, kırtasiyeci, konfeksiyoncu vb.)	22	2,6653	,79073		
İş kadını (fabrika sahibi)	2	3,6591	1,18923		
Serbest meslek (avukat, mühendis, doktor vb.)	11	2,4380	,57254		
Başka	5	2,2273	,65948		
Total	489	2,6721	,69230		

Araştırmada adalet alanı olan meslek lisesini tercih etme sebepleri ile Anne mesleği değişkeni arasındaki ilişkiyi araştırmak için yapılan anova analizi sonucunda ($p=0,288>0,05$) olduğundan adalet alanı olan meslek lisesini tercih etme sebepleri ile anne mesleği değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Tablo 8’de öğrencilerin adalet mesleki liselerine yönelik tercihlerini etkileyen etkenlerine ilişkin öğrenci görüşlerinin, ölçeğin her bir boyutunda öğrencilerin babalarının mesleki durumuna göre t testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 8. Adalet Alanı Olan Meslek Lisesini Tercih Etme Sebepleri ile Baba Mesleği Değişkeni Arasındaki İlişki

	N	Ort.	SS	F	p
Çiftçi	2	2,7273	,06428	1,135	,338
Kamu Kuruluşunda İşçi	25	2,6527	,62129		
Özel Sektörde İşçi	134	2,6845	,67700		
Memur	31	2,6510	,69178		
Esnaf (Bakkal, Kırtasiyeci, Konfeksiyoncu vb.)	94	2,7002	,73600		
İş Adamı (Fabrika Sahibi)	28	3,0032	,90224		

Serbest Meslek (Avukat, Mühendis, Doktor vb.)	60	2,6508	,70955
İşsiz	14	2,5487	,49133
Başka	101	2,5774	,63058
Total	489	2,6721	,69230

Tablo 8’de adalet alanı olan meslek lisesini tercih etme sebepleri ile baba mesleği değişkeni arasındaki ilişkiyi araştırmak için yapılan anova analizi sonucunda ($p=0,338>0,05$) olduğundan adalet alanı olan meslek lisesini tercih etme sebepleri ile baba mesleği değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Tablo 9 ’de öğrencilerin adalet mesleki liselerine yönelik tercihlerini etkileyen etkenlerine ilişkin öğrenci görüşlerinin, ölçeğin her bir boyutunda öğrencilerin aile gelir durumuna göre t testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 9. Adalet Alanı Olan Meslek Lisesini Tercih Etme Sebepleri İle Aile Geliri Değişkeni Arasındaki İlişki

	N	Ort.	SS	F	P
0-600 TL ve daha az	5	2,1000	,77566		
601-900 TL	18	2,7045	,63946		
901-1500 TL	135	2,6694	,66704		
1501-2500 TL	155	2,7047	,67508	,949	,449
2500-4000 TL	130	2,6874	,68863		
4000 TL ve üstü	46	2,5761	,83364		
Total	489	2,6721	,69230		

Tablo 9’da adalet alanı olan meslek lisesini tercih etme sebepleri ile aile geliri değişkeni arasındaki ilişkiyi araştırmak için yapılan anova analizi sonucunda ($p=0,449>0,05$) olduğundan adalet alanı olan meslek lisesini tercih etme sebepleri ile aile geliri değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

4. Tartışma

Bu bölümde öğrencilerin adalet mesleki lise tercihlerini etkileyen etkenlerle iliği en çok ve en az katılıma sahip olan ifadeler ve ilgili ifadeler katılıma derecesi açısından cinsiyet, yaş, öğrencinin bulunduğu yerleşim yeri, annenin eğitimi, babanın eğitimi, annenin işi, babanın işi, ailenin aylık geliri değişkenlerine göre oluşan gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için iki grupta değişkenlerde “t” testi ikinin üzerinde grup oluşan değişkenler için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Uygulanan istatistiksel işlemlerden elde edilen bulgular ve yorumlar aşağıda çıkarılmış, daha önce yapılan araştırma sonuçları ile karşılaştırılması yapılmıştır.

Adalet meslek liseleri tercih sebeplerini etkileyen etkenlere ilişkin öğrenci görüşlerinin en yüksek ortalamaya sahip olan; “böyle bir okulu bitirmenin gelecek yaşantımda (sosyal mevki,

ekonomik kazanç, işe kolay girme vb.) avantajlar sağlayacak olması” ifadesidir. Başka bir ifadeyle, öğrenciler bu okulda öğrenim gördüklerinde bir meslek sahibi olacaklarını ve bunun da kendilerine yaşamlarını sürdürebilecekleri gelir sağlayacakları düşündükleri ifade edilebilir. Bu bulgu, Lauer’ın (2004) araştırmasında elde ettiği bulgularla ilişkilendirildiğinde, bir anlamda öğrencilerin, meslek liselerini bitirip bir meslek sahibi olduklarında, genel eğitime göre gelecekteki gelir belirsizlerinden kendilerini arındırmak istedikleri söylenebilir.

Adalet meslek liselerini tercih etme nedenlerini etkileyen etkenlere ilişkin öğrenci görüşleri üzerinde en az ortalamaya sahip olan boyut, “komşularımızın yönlendirilmesi” ifadesi olduğu görülmüştür. Yazçayır’ın (1998) araştırmasında, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin seçimi sırasında ailelerinin, iş bulma olanaklarının, arkadaşlarının bu okula gitmelerinin etkili olduğu ortaya konulmuştur.

Adalet alanı olan meslek lisesi öğrencilerinin adalet meslek lisesini tercih sebeplerini ile Cinsiyet değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Erkek öğrencilerin Adalet alan meslek lisesi öğrencilerinin adalet meslek lisesini tercih sebeplerini puan ortalamaları kızlardan daha yüksektir. Harnquist (1978 akt: Tessaring, 1998). Bireyin cinsiyetinin bireysel eğitim tercihini etkilediğini belirtmektedir. Adalet alan meslek lisesi öğrencilerinin adalet meslek lisesini tercih sebeplerini ile yaş değişkeni anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Adalet alan meslek lisesi öğrencilerinin adalet meslek lisesini tercih sebeplerini ile anne eğitim durumu değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Adalet alan meslek lisesi öğrencilerinin adalet meslek lisesini tercih sebeplerini ile baba eğitim durumu değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Atalay, Kontaş, Beyazıt ve Madenoğlu'nun (1992) anne ve babanın eğitim durumu da çocuğun okul tercihlerinin arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir. Anne baba eğitim seviyesi düşük olan çocukların daha çok meslek liselerini tercih ettikleri, eğitim seviyesi yükseldikçe daha çok genel liseleri tercih ettiklerini saptamışlardır.

Adalet alanı olan meslek lisesi öğrencilerinin adalet meslek lisesini tercih sebeplerini ile anne mesleği değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Adalet alan meslek lisesi öğrencilerinin adalet meslek lisesini tercih sebeplerini ile baba mesleği değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Ailede verilen eğitimden toplumun beklentisi erkek çocukların babalarının mesleklerini ve davranışlarını; kız çocukların ise annesinin davranışlarını benimseyerek davranış haline getirmesidir. Ankara Yıldırım Beyazıt Sanat Enstitüsü’nde 1956-1971 döneminde kayıtlı öğrencilerin babalarının meslekleri incelendiğinde; memur ve öğretmenlerin %34.08 ile birinci, çiftçilerin ise %12.96 ile ikinci sırada, işçilerin yüzde 9.60 ile üçüncü sırada oldukları görülmüştür (Tezcan, 1997:134-135).

Adalet alanı olan meslek lisesi öğrencilerinin adalet meslek lisesini tercih sebeplerini ile aile geliri değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalarda ailelerin gelir seviyesinin öğrencilerin bireysel okul tercihlerinde etkili olduğu tespit edilmiştir (Furlong, 1993; Pucel, 1972; Ünal, 1996). Ailenin, gelir seviyesinin iyi düzeyde olması eğitim alma isteğini olumlu, gelirin düşük düzeyde olması ise olumsuz yönde etkilemektedir. İlgili alan yazında Tansel (1998), Tomul (2007), Gürler, Turgutlu, Kırıcı ve Üçdoğruk (2007) tarafından yapılan araştırmalar da bu bilgileri desteklemektedir. Gelir düzeyi düşük olan bölgelerde, aileler çocuğun okula devam etmesi yerine, buldukları koşullar sebebiyle gelir sağlayıcı bir işte çalışmaya da yönlendirebilmektedir.

Adalet alanı olan meslek lisesi öğrencilerinin adalet meslek lisesini tercih sebeplerini puan ortalaması ile anne ve babanın yaşamını büyük çoğunluğunu geçirdiği yerleşim yeri değişkeni arasındaki anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. İl merkezinde yaşayanların Adalet alan meslek lisesi öğrencilerinin adalet alanı olan meslek lisesini tercih sebeplerini puan ortalaması belde yaşayanlardan daha fazladır.

5. Sonuç ve Öneriler

Adalet meslek liselerini tercih etme sebepleri etkileyen en başında, öğrencilerin bir okulu bitirmenin gelecek yaşantıda (sosyal mevki, ekonomik kazanç, işe kolay girme vb.) avantajlar sağlayacak olması” düşüncesidir. Öğrencilerin bu bölümü bitirdiklerinde meslek sahibi olacak olmaları, böylesi bir okulu bitirecek olmalarının gelecek yaşantılarında onlara yarar sağlayacağı düşüncesi izlemektedir. Bununla birlikte, Öğrencilerin adalet meslek liselerine olan taleplerini etkileyen etkenler arasında komşularının bu alana yönlendirmesinde hiç etkisi olmadığı ortaya konulmuştur. Adalet meslek liselerini tercih etme nedenlerini etkileyen etkenler arasında öğrencilerin yaş, anne mesleği, aile geliri, baba mesleği ve anne öğrenim durumunun etkili olmadığı gözlenmiştir. Bunun dışında cinsiyetin etki boyutlarında anlamlı bir farklılık yarattığı görülmüştür. Araştırmada elde edilen bulgu ve sonuçlara dayanarak aşağıda belirtilen önerileri yapmak mümkündür:

- 1- Farklı öğretim düzeyleri ve üniversiteleri kapsayacak şekilde adalet mesleki eğitim talebi konusuna ilişkin saptamalar yapacak araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Kaynakça

- Altın, R. (2007) Mesleki Eğitim Sisteminde Yeni Eğilimler ve Modüler Sistem, (<http://www.megep.meb.gov.tr/megep/genel/kitap/meslekiegitimiyeni.pdf>) [Erişim Tarihi: 10.11.2016].
- Anapa, S. (2008). Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitim. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atalay, B., Konaş, M., Beyazıt, S. ve Madenoğlu, K. (1992). Türk Aile Yapısı. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayın No: 2013.
- Altunsaray, M. (2000). İmam Hatip Liselerine Talebi Etkileyen Etmenler (Ankara İli Örneği) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara. Atalay, B., Konaş, M.
- Balcı, A. (1995), Sosyal Bilimlerde Araştırma, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Barro, Robert J., (1991). "Economic Growth in a Cross Section of Countries," *Quarterly Journal of Economics*, 106:2, 407-44.
- Binici, H ve Arı, N. (2004). Mesleki Ve Teknik Eğitimde Arayışlar, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 383-396.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Furlong, A. (1993). *Schooling for jobs*. Printed and Bound in Great Britain by Athenaeum Press Ltd, Newcastle upon Tyne.

- Doğan, H. (1983). Mesleki ve teknik eğitimin ilkeleri ve gelişmesi, Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu, 28-29 Nisan 1983 (ss. 7-11). Ankara: Sevinç.
- Gezgin, G ve Hoşgörür, V. G.(2005). Ekonomik ve Sosyal Kalkınmada Eğitim. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, II (II), 22.12.2012 tarihinde http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_II/ozetler/v_hosgorur.htm adresinden alınmıştır.
- Gürler, K. Özlem, Turgutlu, T., Kırcı, N. ve Üç doğruk, Ş. (2007). Türkiye’de Eğitim Talebinin Belirleyicileri. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 44(512), 89-101.
- Härnqvist, K. (1987). Social Demand Models. In G. Psacharopoulos (Ed.). *Economics Of Education Research And Studies* (Pp. 356-363). Oxford: Pergamon Press.
- Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS Uygulamaları. Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kam, M., 2013. Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının tercih edilme nedenlerinin belirlenmesi ve analizi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kocatürk, F. (2006). AB Ülkelerinde Mesleki Eğitim Sistemlerine ilişkin Yaklaşımlar ve Türkiye için Uyum Analizi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.Külahçı, M. Ve Kuzu, İ.Y. (1993). “Mesleki ve Teknik Öğretimde Kooperatif Eğitim Programları” *Verimlilik Dergisi* (Milli Produktivite Merkezi Yayını 1993/4), 113-138.
- Lauer, C. (2004). Education, gender and earnings in France and Germany: Level and dispersion effects, ZEW Discussion Paper No. 04-54, Mannheim.
- Özkan, F. (1991) Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Durumları ve Okulları Seçişlerinde Rol oynayan Unsurlara İlişkin Mukayeseli Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- MEB (2006). Beceri Eğitimin Değerlendirilmesi Yönetmeliği.
- MEB (2013). Adalet Alanı Çerçeve Öğretim Programı, Ankara.
- Parasız, İ., (1997). Modern Büyüme Teorileri, Ezgi Kitabevi.
- Pucel, J. David. (1972). The individual and his choice of occupation. In Alfred H. Krebs (Ed.) *The Individual and His Education*. (Pp. 43-51). Printed in United States Of America.
- Radmard, S. (2015). İran’in Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okullarındaki Sayısal Gelişmeler. *ANEMON, Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (1), 9-22.
- Radmard, S. (2017). Türk Üniversitelerindeki Uluslararası Öğrencilerin Yükseköğretim Taleplerini Etkileyen Etkenlerin İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7 (1). 67-77.
- Şahin İ. , Fındık T. (2008). Türkiye’ de Mesleki ve Teknik Eğitim: Mevcut Durum, Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, *TSA*, Sayı3, s.65-66.
- Soysal, Y., Radmard, S. (2017). One step forward, two steps back: An examination of certificated teachers’ metaphorical images of schooling. *Policy Futures in Education*, 15 (6). 1-23.
- Tansel, A. (1998). Determinants of school attainment of boys and girls in Turkey. Economic Growth Center Yale University Center Discussion Paper No: 789.
- Tessaring, M. (1998). Training For A Changing Society: A Report On Current Vocational Education and Training Research in Europe. Thessaloniki: European Centre For The Development Of Vocational Training.
- Tezcan, M. (1997). *Eğitim Sosyolojisi*. 11. Baskı, Ankara.
- Tomul, E. (2007). Türkiye’de Eğitime Katılım Üzerinde Gelirin Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 22-131.

- Tural, N. (1994). Eğitim istemi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 27(2), 781-792.
- Türkmen, F. (2002). “Eğitimin Ekonomik ve Sosyal Faydaları ve Türkiye’de Eğitim Ekonomik Büyüme İlişkisinin Araştırılması”, Ankara: DPT, Uzmanlık Tezi. DPT 2665. Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, , (ss.4-21).
- Uçar, C., & Özerbaş, M. A. (2013). Mesleki ve teknik eğitimin dünyadaki ve Türkiye’deki konumu. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 242-253.
- Ünal, L. Işıl. (1996). *Eğitim ve Yetiştirme Ekonomisi*. Ankara: Epar.
- Wheeler, H. (2001). Chiristopher; “Search, Sorting And Urban Agglomeration”, *Journal of Labor Economics*, Chicago, Oct.
- Yazçayır, N. (1998). *Kız meslek lisesi eğitim programlarının istihdam açısından değerlendirilmesi* (Ankara örneği) (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.